

בס"ד. יום א' כ"א טבת תש"ע

שם: _____ זמן: _____

מבחן שבועי בבא בתרא דף קלח – דף קמד (י 34)

א. הכותב נכסיו לאחר ואמר הלה אי אפשי מה הדין, ואיך ביאר הרשב"ם הטעם דלא קנה. (2) אם לא קנה מי זוכה בנכסים ומה הוכיחו התוס' ממעשה דחמורו של ר' ספרא. (3) איך הקימה הגמ' לאופן שחלקו בו ת"ק ורשב"ג, ומה סברת מחלוקתם. (4) שכיב מרע שאמר תנו מאתיים זוז לפלוני שלוש מאות לפלוני ארבע מאות לפלוני, אם שויר לעצמו מעט האם קנו, ומדוע. ומאי טעמא נאמר דין זה בגוונא ששינה הסכומים לכל אחד.

ב. (1) הגמ' הביאה ג' דינים שאחד מהם שאמר "בבכורתו", מה הם שני הנותרים והאם דינם שווה, ומדוע. (2) שכיב מרע שאמר מנה יש לי אצל פלוני, האם כותבין דבריו אי לאו, ומדוע, ומה אם כתבו, ומדוע. (3) בהי גוונא לא חיישינן לבית דין טועין, ומדוע.

ג. הכותב נכסיו מחיים לאחר מיתה ומת, מה דין הפירות שהשאיר, פרט ובאר מדוע. (2) בהי גוונא אמרינן דבעינן לחלוק לתפוסת הבית. (3) מה החומר בבנות מבבנים ומדוע. (4) האם יש מצב שאף שלא חלקו יכול להוציא מתפוסת הבית יותר מהאחרים, ומדוע, ובאיזה אופן מדברת המשנה, ומה החידוש. (5) מה היתה ההווה אמינא לבאר דברי המשנה "נשאו גדולות ישאו קטנות" ומה רצו לדייק מכך.

ד.1) מה הם האופנים שהביאה הגמ' דאיכא נפקא מינה בין אי אמרינן דבעל לוקח או יורש הוי, ואי אמרינן דהווי לוקח האם גם לאחר מות האשה הווי לוקח. 2) מה הכלל שלפיו קבעה הגמ' במסקנה אם בעל הווי כיוורש או כלוקח, והאם יש יוצא מן הכלל, ומדוע.
מי שמת:
3) מה פירוש "הבנות יזונו". 4) כמה מרובין.

ה.1) באיזה אופן ביאר הרשב"ם שנתמעטו הנכסים שהיו מרובין, ובאיזה אופן ביאר שנתרבו המועטין, ומה הנפקא מינה במה שנכסים מרובין נתמעטו. 2) בהי גוונא מאלו שהבאנו בשאלה 1 נסתפקה הגמ', ומהיכן נפשט, ובאיזה אופן מדובר שם. 3) באילו אופנים נסתפקה הגמ' אי ממעטי, ומדוע בעיא לאסתפוקי בכל האופנים ולא סגי ללמוד מאחד מהם.

ו.1) אלמנה ובת איזו מהן קודמת. 2) באר דברי אדמו"ן, ואיך נפסק להלכה, לענין מה מצינו יתרון למאן דעסיק בתורה. 3) מה ביאור דברי המשנה "אם זכר מנה אם נקבה מאתיים וילדה זכר ונקבה", ומה אתא לאשמועינן. 4) מה הקשתה הגמ' על המשנה, ומה תירצה.

ז.1) איך נתבארה הבריתא "טומטום יורש כבן וניזון כבת". 2) מה הקשתה הגמ' על דברי המשנה שנתן לבת מאתיים ולבן מנה, ומה תירצה.

ח.1) באיזה אופן מדוייק מדברני האב שלא כיון לנפל. 2) מה אמר ר' הונא לעניין המזכה לעובר, ובאיזה אופן זיכה. 3) מי הוא שהקשה לר' הונא ממתניתין ומה הקשו התוס' עליו ומה תירצו. 4) מדוע רצתה הגמ' להקים דברי המשנה כר' יוחנן בן ברוקא, ומדוע לא אוקמה.

ט.1) מה האופן שלר' נחמן יכול לזכות לעובר, ומה סברת ר' נחמן. 2) מה סבר ר' ששת ומהיכן הוכיח דבריו, ואיך דחו אביו ורבא ראייתו, ומאי נפקא מינה ביניהו. 3) איך מפרש ר' ששת הא דאמרה המשנה בנדה, דתינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל.

י.1) מתו העובר ואמו מי מת קודם ומדוע, והאם יש מצב שאין הדבר כן ומהיכן מוכח, ומאי טעמא לא הביאה המשנה בנדה להאי גוונא. 2) מה אפשר למעט עוד מהא דאמרה המשנה בנדה דתינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל, ומהיכן ילפינן לה, והאם עדיין יקשה לר' ששת, ומדוע. 3) מה היא הסתירה שהקשה הרשב"ם בדברי רבא, ומה תירץ. 4) איך נפסק להלכה לענין מזכה לעובר, והאם לכל עובר, ומדוע, ובהי גוונא כתב הרשב"ם דלא יועיל האי טעמא. 5) מה היתה העובדה דנחלקו בה האמוראים אי אית לטליא במקום בניא אי לאו.

יא.1) מה הצדדים לענין קני את וחמור. 2) האם התורם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה, ומהיכא ילפינן, ומה שייך לענינינו. 3) מה רצתה הגמ' להוכיח מהא דהמקדש ה' נשים, ואיך נדחה. 4) האומר לאשתו נכסי לך ולבני מה הדין, ומה הוכיחו מלחם הפנים והאם אמנם מוכח, ומדוע.

יב.1) האומר הרי עלי מנחה מאה עשרון להביא בשני כלים איך צריך לחלק המנחה, ומה ענינו לכאן, והאם דומה ומדוע. 2) כמה שיעור המנחה הניתנת לבלילה, ומניין. 3) אדם ששלח לביתו חתיכות משי איך סדר החלוקה. 4) אדם שאמר בשעת

מיתתו נכסי לבניי במה נסתפקו ומהיכן מוכח. 5) האם קרו אינשי לנכד בן, ומניין. 6) נדון המשנה לענין שבח ששבחו הגדולים בתפוסת הבית איזה חלק השביחו, ומניין.

יג.1) האם יש לקטנים חלק בשבח תפוסת הבית ששבחו גדולים, פרט ונמק. 2) מה היתה הקושיא מאודייני, ומה עשה רב ספרא, ומ הטעם. 3) באיזה אופן דברה המשנה לענין האשה שהשביחה, ומדוע אינו פשוט. 4) האם בגוונא שהאשה גובה השבח מנכסים אית לה מזונות, ומדוע. 5) באר "הלכתה בלא טעמא".

יד. 1) האם שכר פעולה הנעשית על ידי אחד מן האחין שלא בנכסים כשעדיין לא חלקו, שייך לו או לאמצע, פרט ונמק. 2) אח מהאחין ההולך ללמוד תורה וצריך לצורך הוצאותיו, האם משלמים מתפוסת הבית, ומדוע. ומה אם חלה וצריך להוצאות רפואה. 3) על מה נאמר הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ועל מה לא. 4) הוכיח מה יותר קשה לאדם חום רב או קור רב, ומדוע, ואיך תיתכן סיעתא דשמיא להנצל מקור וחום. 5) מאי קשיא ממתניתין אברייתא לענין שושבינות, ומה הם ב' התירוצים הראשונים.

בהצלחה רבה

תשובות למבחן שבועי בבא בתרא דף קלח - קמד

תשובה א.

1. אם אמר אי אפשי מיד אז לא קנה ואם אמר אח"ז כן קנה והטעם כי אם אמר מיד הרי אין זוכין לאדם בע"כ דחוב הוא לו שהרי שונא מתנות יחיה וכיון דגילה דעתו שזה חוב א"א לחוב לו. ואם אמר רק אח"ז קנה (ולרשב"ם היינו קנה ונשאר שלו ולתוס' כ"ז נהיה הפקר.)
2. אם לא קנה רשב"ם פי' דהנכסים הפקר כי הנותן הסתלק מהם וזו שיטת ר"ל וכן הלכה אבל לרשב"ג נשארו הנכסים שלו ולתוס' הנכסים נשארו אצל הנותן כיון דאמר מיד ולא יצא כלל מרשותו וזה הוכיחו ממעשה דר' ספרא ספרא שהפקיר החמור רק אדעתיה דאריה וכן באן הנותן הפקיר רק אדעתא שיקבל.
3. זיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צוח דלרבנן קנה כיון ששתק ורק אח"כ חזר בו והו"ל לצווח מיד. ולרשב"ג לא קנה כיון שגנאי לו לצווח כשלא קיבל ולכן לא צווח בתחלה ומעולם לא הסכים לקבל.
4. אם שייר לא קנו כי גילה דעתו שלא חושב על מיתה ולכן שייר לעצמו ואין בו דין דברי שכי"מ ככתובין וכמסורין דמו. ונאמר בכה"ג לומר שאפי' שנתן לאחרון ד' מאות ואוהבו יותר מ"מ בע"ח יגבה מהאחרון כיון דסו"ס אמר אחריו. וכל הסיבה היא משום הסיפא ולא בגלל הרישא רשב"ם.

תשובה ב.

1. הנותרים 1 זה לפלונית אשתי בכתובתה 21 לבע"ח בחובו. ודינם לא שווה לגמרי דבע"ח אם אמר בחובו אין ידו על העליונה ליטול יותר מהחוב כי זה ריבית או אבק ריבית, אבל בכתובה ידה על העליונה ליטול מאתיים אף אם זה יותר מכתובה. (והדינים הם שתלוי אם אמר בחובו בבכורתו וכו' שאז לא מקבל בנפרד משא"כ אם אמר כראוי לו אז הוסיף.)
2. מחלוך ר"מ ורבנן אם כותבים ויש מחלוקת מה סובר ר"א ועכ"פ מ"ד שכותבים וכן הלכה כר' נחמן אליבא דרבנן הסיבה כי אין חוששין לבי"ד טועין שיגידו שבורר ע"י העדים שהוא חייב אבל לר"מ אין כותבין כי חוששין לבי"ד טועין שיאמרו הדין הוא שאין כותבין וע"כ שביירר שחייב ואם כתבו למ"ד אין כותבין אז ע"כ שבורר שחייב וגובין לאלתר ולמ"ד כותבין אז צריך בירור אם חייב שהרי כותבים לפני בירור.
3. בחליצה ומיאון אי אפשר לעשותם בלא בירור שזה הבעל והטעם דבי"ד אחר בי"ד לא בודקים ואז חוששים לבי"ד טוען היינו שיטעו לומר שבי"ד הראשון ודאי בירר שזה הבעל ובגוונא שזה בי"ד אחר עדים אין חוששים שיטעו כי על עדים לא סומכים שביירו רק על בי"ד, ולרש"י המובא בתוס' זה הפוך דבחליצה ומיאון אמרי' דאין חוששים לבי"ד טועין וקאי על מה שלא כותבים דכיון שלא כותבים כי חוששים אז כשכתוב לא חוששים אבל בבי"ד אחר עדים כסוגין דידן אז חוששים דכיון שלא חוששים ויכולים לכתוב אז כשכתוב חוששים לכך.

תשובה ג.

1. אם נתן לבנו אז פירות תלושים של יורשים שהרי פירות בחיים הם שלו אבל מחוברים אפי' עומדים לתלישה הרי הם של בן דדעתו קרובה אצל בנו ליתן לו קרקע וכל המחובר לה וכן אם הבן מכר לאחר האחר לא יקנה הפירות מחוברים כי דעתו של אדם קרובה אצל בנו ולא אדעתיה שימכור לאחר המחוברים מכר לו א"נ הבן עצמו לא מכר לאחר המחוברים כי הוא אחר ואין דעתו קרובה אצלו. ואם אדם נתן לאחר שאין דעתו קרובה אז שמים המחוברים והלוקח משלם והטעם כנ"ל שאין דעתו קרובה, כללו של דבר תלוי בן או אחר. (2) כשיש גדולים וקטנים והגדולים דרכם ללבוש ביותר כסף והקטנים לזון ביותר כסף והחלוקה לא שווה אז חולקים בין בבנים ובין בבנות. (3) שבנות לא נוונות על הבנות דהיינו אם בנות יורשות אז אין את התנאי כתובה של בנן נוקבן דיהוי ליכי מינאי יהוו מתזנן מנכסי. כי חכמים תקנו רק על הבנים אבל אם הבנות ירשו אי"צ לתקן להם שהרי ירשו את הכל אבל כשבנים ירשו ואין לבנות מידי אז תקנו. (4) יש בגדול אחי דלביש ומכסי מדיתמי דניחא להו כי היכי דלישתמעון מילי וירויח בנכסים והמשנה איירי בסרכא אדם בטל וקמ"ל דלא אמרי ניח"ל שלא הא מנויל קמ"ל. (5) ס"ד נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל וכן באמת תני ר' חייא ולדייק מכאן דבעל כיוורש הוה גובין ממנו ולא כלוקח דמלוקח אין גובין מלוה ע"פ.

תשובה ד.

1. א. האם לוקח ואכלה ועמדה ונשאית ב. האם בנות קטנות יקחו מבעל. ג. האם אלמנה ניוזנית מנכסי בת. ד. האם חוזר ביובל ה. האם בעל מוציא מיד לקוחות. רשב"ם פירש דיוורש הוי ואי הוי לוקח אבי' הויה חוזר ביובל דלו' פקע אחר מיתה. תוס' הקשה דמחייב הוי רק פירות שלו, לכך פירש תוס' שהספק בין מתים בין לאחר מיתה. וראייה מיוורש היינו לאחר מיתה וכן מאלמנה ניוזנית מנכסי בת ולדבריו אם הוי מתים לוקח שמא אחר מיתה יורש הוי.

2. דטבא עבדו לבעל לכך גבי יורש גבי מכירת לקוחות כלוקח דלית פסידא דעשו שלא כהוגן. אמנם יוצא מן הכלל אלמנה שלא תפסיד עשו כיוורש וכן גבי לוותה ואכלה. ובנוזיקין השאיר כלוקח דלא פלוג.
3. רשב"ם פרנסה ומוזנות תוס' רק מוזנות דפרנסה לחוד.
4. מח' אם כדי לזון שניהם י"ח חודש או עד שיבגרו.

תשובה ה.

1. או שהזולו הנכסים או נתייקרו המזונות. ונתרבו המועטין פירש שהזולו מזונות. והנפק"מ (לראשונים אם נותנים לבנות חלקם עכשיו אם לא, ולרשב"ם שחולק עליהם יש חילוק גבי דבנכסים מועטים אחר שקבלו בנות אין הבנים יכולים למכור לשום צורך ובנכסים מרובים משמע בתוס' שיוכלו וצ"ע). ופי' בתוס' נפק"מ א' דבמרוכים אפשר למכור לצורך גדול ובמועטים לא, ב דמרוכים ונתמעטו זיונו יחד ומעטים מעיקרא, בנים מחזרים.
2. נתרבו המועטים ונפשט מדאמר ר' אסי אריו"ח יתומים שמכרו בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו, דמבואר שלא סליקו מנכסים ולכן אם נתרבו יטלו גם הבנים, ואיירי שם לרשב"ם קודם שגבו בנות ולתוס' אף אחר שגבו בנות.
3. אלמנתו בת אשתו ובע"ח וצריך לכולה ומשום דאת"ל אלמנה לא כי אם מינסבא לית לה ובת אשתו אם מתה לית לה ובע"ח רק משום דמחוסר גוביינא והיינו דכ"א עולה בדרגא.

תשובה ו.

1. אלמנה ובי' התוס' רק היכא דיש בנים וממילא נעקר הדאורייתא.
2. לאבי כיון דאני ראוי לעסוק בתורה הפסדתי ורבא תמה דהלומד יורש וכו'. ובי' דכיון דאני זכר וראוי ליטול בנכסים מרובים הפסדתי בנכסים מועטים. לרשב"ם הלכה כדאדמו"ן ולבה"ג ור"ח כרבנן. ולר"ת לא חולק. ורק לגבי מצוה לזון הבנים יותר מצינו אך לא לדין.
3. אמר שאם ילד זכר יטול מנה ואם נקבה מאתים או אם ילדה זכר נוטל מנה ואם נקבה אז מאתים (ולא תאומים) והחידוש שהיכא דאמר רק אחד או זכר או נקבה וילדה מה שלא אמר לא נוטל כלום.
4. דלמה ברישא בטומטום דוחים במרובין לבנות הרי קתני בסיפא דהוי בריה בפנ"ע ואמור לא לקבל כלום. ואביי תי' דוחין ואין לו ורבא תי' דסיפא כרשב"ג משא"כ לרישא (לרשב"ם דהוי בריה ולתוס' דאין כונה לספק)

תשובה ז.

1. לרבא וכן כבן בנכסים מועטים [והני"ו דאין לו מוזנותפ ונוון כבת בנכסים מרובים. לאביי יורש כבן ואין לו ונוון כבת ואין לו ותוס' כותב דהא דבחר שאין לו כבן אפילו בנכסים מועטים ואילו דאפשר בנשאר קצת לבנים מ"מ משמע דגם הכ"ט ב,ש נכסים מסובים אין לו (דאולי הוא כת ולא תיקנו חכמים מוזנות אלא כבת גמורה ולא כספק)].
2. למימרא דבת עדיפא מבן והרי כל שאינו מניח בן ליורשו הקב"ה מעלה עליו עבשה. ותירצה או בלענין הרוותה בת עדיפא או דמבכרת עסקינן דבת תחילה סימן יפה לבנים. או כר"ח דוגמר לדידן בת עדיפא מבן. או כר"י דס"ל דמצווה לזון את הבנות וק"ו לבנים כדי שלא ליתנלן.

תשובה ח.

1. היכא דכותב אם מבשרני שילד זכר או נקבה או זכר ונקבה דאם התכוון לנפל היה צריך לומר כל מה שיבשרני.
2. המזכה לעובר הרשב"ם ביאר שזיכה לו בסודר ע"י אחר. ותוס' כתבו דאיירינן במתנת שכיב מרע.
3. ר"נ ושאל תוס' דגם הוא סבירא ליה דהמזכה לעובר לא קנה. ותירץ או דהוא יכול להעמיד משנתנו כשאמר לכשתלד דבכה"ג ר"נ סובר דשפיר קנה. או דס"ל דשאינה כשמזכה לבנו דכין דדעתו של אדם קרובה אצל בנו שפיר מזכיה.
4. כך רצתה לתרץ אפי' לר"ה דס"ל דהמזכה לעובר לא קנה דכיון דהוא ראוי ליורשו במשנתנו שפיר קונה, ותירצה דדברי ריי' ב"נ אינם אלא למי שנמצאים בעולם אבל לא למי שלא נמצא בעולם.

תשובה ט.

1. דאמר לכשתלד וסברתו דאם אמר לכשתלד הרי החפץ בעולם והעובר גם בעולם וכל החסרון אם מקנה לו עכשיו שהוא עובר אבל אם אומר שהקנין יחול לכשתלד ויהא בעולם שפיר דמי דיש גמירות דעת ואין חסרון בקנין ואף שס"ל בדבבר שלא בא לעולם אפי' כשבא לא קנה מ"מ סבירא ליה דלכשתלד שפיר גמרה דעתיה.
2. מזכה לעובר קנה מגר שמת ובזבוז ישראל נכסיו ושמעו שאשתו מעוברת המחזיקים בראשונה לא קנו אפי' אם מת עובר ואם עובר

לא קנה הרי כיון שמת זכו יורשים בראשונה. אביי דחה דירושה הבא מאליה שאני, ורבא דחה דהתם רפוי' מרפיאן בידהו ונפק"מ בשמעו בו שמת והחזיקו ואח"כ נודע שלא מת ולבסוף מת דלאביי לא קנו כי ירושה הבא מאליה שאני ולרבא כיון דסברו שמת הרי החזיקו בלא רפיון וקנו.

3. נוחל נכסי אמו שמתה להנחיל לאחין מן האב דאם הוא בן יום אחד כבר יורש ושפיר מעביר לאחין מן האב אבל אם היה רק עובר אז ע"כ שמת לפניו ואין יורש בקבר להעמיד לאחין דכלל הוא שאשה מעוברת שמתה העובר מת לפניו.

תשובה י.

1. לר' ששת העובר ואח"כ האם, למר בריה דר' יוסף אינו מוכרח - רשב"ם, הטעם שעובר מת קודם כי חיותו מעטת וקדמה ליה טיפה של מלאך המות וחתכה לסימנים, ויש מצב שאינו כן וכגון שנהרגה בידי אדם ומוכח כן דיש גמ' השוחט את הבהמה ומצא בתוכה עובר חי מה דינו. והמשנה בנדה רצתה לדבר בדבר שהוא פסיקא ותמידי כמו בן יום אחד ולא בדבר שאינו תמיד, עובר שרק באופנים מסויימים מת אח"כ.
2. דעובר לא ממעט מחלק בכורה וילפי' לה מוילדו לו בנים שעובר שמת קודם מיתת האב לא נחשב שנולד לו כי כבר מת האב ולא ממעט, ולא יקשה לר' ששת דבאמת עובר קונה וזה גזה"כ שלא ממעט.
3. דלעיל תירץ דרפוי מרפיאן וס"ל דעובר באמת לא קונה וכאן אמר שעובר קונה ותירץ דדרך הגמ' זיל הכא קמדחי ליה וזיל הכא כו' מחלוק' אמוראים אם עובר קונה והלכתא עובר לא קונה אבל עובר שהוא בנו קונה כך שי' רשב"ם. והסיבה כי דעתו של אדם קרובה אצל בנו ולכן עובר סתם לא קנה שלא בא לעולם אבל בנו גמרה דעתו והקנה לו אבל כשעוד אינו עובר כלל, כלל אינו בעולם לא יועיל האי סברא.
5. אדם אמר לאשה בנין דיהוי לי מיניך הם יקבלו נכסי ואתא בריה קשישא וטען מה יהא עלי א"ל תטול איתם, והרי הם לא מקבלים כי הם לא היו בעולם והשאלה אם יקבל איתם ב' חלקים או אחד.

תשובה יא.

1. האם עשה צחוק כמו שחמור כך אתה ולא התכוין להקנות לו אלא כחמור שלא קונה. או שנתכוין אתה בן וחמור לא דמי שיכול יקנה ומי שלא לא. או שיתכוין שיזכה האיש בהכל שהרי החמור אינו יכול לקנות החצי.
2. כן, שכתוב שלא ישאו עליו חטא משמע שמן הרעה יהא חטא ואם לא חל מה חטא יש כאן יחזור ויתרום וע"כ שחל ולכן זה חטא ושייך לכאן דדחינן הראיה דהוכיח לאת וחמור שקנה הכל מקישות שמפריש מר ומתוק וכל המתוק נתפס אף שהמר לא נתפס ולזה משני' שהמר נתפס דמדא' תרומה מעלייתא היא.
3. שאת וחמור קנה שהרי אחיות לא מקודשות והוה כחמור של"ש ובכ"ז שאר מקודשות ודחינן דאוקימינן התם שאמר הראויה לביאה תתקדש לי.
4. חידש ר' ששת היא חצי והבנים חצי. וההוכחה דאהרן ובניו וקיי"ל כה"ג מחצה. ודחינן ששם גם בלא לכתוב אהרן אלא כהנים היה נוטל חלק ולכן נכתב לומר שיטול חצי אבל אשה סתם כך לא נוטלת מידי ולכן י"ל שכתבה כדי שתקבל חלק ולא חצי.

תשובה יב.

1. שישים בכלי אחד וארבעים בשני. וענינו ששאלנו למה לא חמשים חמשים דכתוב שבדיעבד זה טוב אבל לכתחלה 60 ו-40 ולמה לא חצי חצי שהרי לר"ש דאשה ובנים חצי חצי הכא נמי ודחינן שהתם מסתמא רוצה מצוה מן המובחר שזה שישים בכלי אחד דלמנחה גדולה איכוין רק ל"ש יותר מס' ולכן אמר שני כלים דכלי שני לעוד מ'. ותוס' שאלו שכלל ל"ש לר"ש שהרי כאן זה בשני בני אדם וע"כ דחלוק ותירצו דכיון שר"ש אמר לא ללכת לפי ההסתברות שנתן לה חלק אחד כך מקשי' שלא נלך בתר ההסתברות. שיעור המנחה שאפשר להביא הוא שישים עשרון ונלמד דאם הציבור מביאין ביום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד. יחיד צריך להיות אחד פחות אבל כידוע אינו ראוי לבליה ומועיל רק מדין כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו.
3. הראוי לבנים לבנים. ולבנות לבנות אבל אם יש כלות הם קודמות לבנות נשואות אבל בנות שאינם נשואות קודמות לכלות, נמצא שמעילי הנשים סדרם בנות לא נשואות, כלות, בנות נשואות.
4. היה לו בן אחד ובת האם קורא אדם לבן בניי ונתן רק לבנו כמו שהדין אם היה לו שני בנים או שאין קורא וע"כ שנתכוין גם ליתן לבת. והוכיחו לבני פלוא אליאב ובני איתן עזריה שאדם קורא לבנו בניו דלשון המקרא יוכיח לן.
5. לא קרו מבנים מותר בבני בנים ומ"מ לענין פרו ורבו בני בנים כבנים.
6. ברשב"ם משמע ששיבחו חצי ותוס' פירשו הכל, וראיה א' מר' ספרא שאם חצי אז הרי זוזי כמאן דפליגי דמי, ועוד שאם נטלו חצי האחר הרי לא השביחו חלקם.

תשובה יג.

1. לקטנים יש חלק דווקא בגוונא שלא מחלו והיינו כשהגדולים השביחו מחמת הנכסים של האב ואז גם הקטנים היו יכולים להשביח ולכן צריכים הגדולים לתת לקטנים אבל אם היה גוונא שהגדולים השביחו מעצמן לא צריכים לתת לקטנים וכן בגוונא שהשביחו מחמת הנכסים והגדולים אמרו לקטנים והקטנים שתקו חשיב מחילה.
2. הגמ' הקשתה דלכאורה הוי כנכסים שהשביחו מחמת עצמם כי הקטנים לא יוכלו לשמור (בהו"א) ולרשב"ם אודיינו הינו בור וכיסוי ולתוס' היינו מקום שמשם שומרים על השדות ואפשר גם לישון שם ור' ספרא לקח לעצמו אפי' כלי לומר ליתומים כיון שחשיב כאילו אמר כיון שהוא עסיק בד"כ באורייתא.
3. באשה יורשת ורשב"ם מביא א נשא ראובן בת שמעון אחיו ומת יעקב ואח"כ מתו ראובן ושמעון ב. בת בין הבנות ג. בת הבן בין הבנים. ד. אמר הבעיל שתטול ותוס' מפרשים שנשא ראובן בת שמעון ומת והיה לראובן אחים קטנים (ורשב"ם מוסיף גם לענין אלמנה כשלא ניזונת) ואינו פשוט כיון שאשה לא מתעסקת א"כ ייחשב שאמרה קמ"ל.
4. לרשב"ם אין לה מזונות לתוס' יש לה וטעמו דרשב"ם משום דאי אית לה מזונות מעשי ידיה ליתומים.
5. לתוס' הכוונה שיש בזה קצת טעם אבל עיקרם משום תקנה דרבנן.

תשובה יד.

1. אם מחמת אחין דהיינו שכך המנהג שלוקחין אחד מכל משפחה השכר לאמצע ואפילו שיותר חריף מאחרים לא נקרא שזה מחמתו, אבל אם זה מחמתו שלקחו אותו ולא בגלל שהוא חלק מהמשפחה השכר לו.
2. למסקנא כן, אבל כיון דברכת הבית ברובה מורידים מה שמפסיד לתפוסת הבית במה שלא נמנא בבית – ואם חלה בפשיעה אינו נוטל מחלק האחים. [ותוס' מחלק כשחלה באונס (לגירסת הב"ח) בן אם הוה רפואה שיש לה קצבה לאין לה, דאם יש לה לא נוטל מן האחים עליו אין לה קצוה נוטל מן האחים דהוה כמו מזונות.
3. על המדות של אדם כגון או יהיה עשיר או עני חכם או טפש וכדומה אבל לא על מאורעות הבאה עליו דע"ז נשמש הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים.
4. חום רב מדכרי אנטגנוס דאמר לרבי דלהנצל משרב הוה ברכה יותר גדולה ממה שלהנצל מקור דאפשר להוסיף בגד. וצריך מ"מ סייעתא דשמיא להנצל מקור שהקב"ה יתן לו חכמה והאפשרות לדעת איך לא יחלה.
5. דבמתני' מבואר דכשחוזר שושבינות חוזר לאמצע ובברייתא כתוב שחוזר לבן שהיה השושבין. ותירצו או דגרסינן במשנה כשחוזר מהבנים שושבינים שקיבלו חוזר מהאמצע דבזה לכ"ע כך הדין דהוה חוב על האב. או דתלוי אם שלח האב במיוחד הבן הזה לעשות שושבינים לאחר דככה"ג חוזר אליו או דלא הקפיד על מי שילך ואחד הלך בסתם דככה"ג כשחוזר חוזר לאמצע.